

ANNA
&
INGLESIDE

L. M. Montgomery

ANNA
z
INGLESIDE

ANNA
Z
INGLESIDE

LUCY MAUD MONTGOMERY

slovar

Anne of Ingleside was first published in 1939.

Read & Co. Children's June 2018

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2023

Translation © Beáta Mihalkovičová 2022

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukováaná ani šírená v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek prostriedkami, či už elektronickými alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-556-5359-4

www.slovart.sk

Venujem W. G. P.*

* Venovanie patrí Willovi G. Pritchardovi, autorkinmu priateľovi z mesta Prince Albert v provincii Saskatchewan, ktorý bol spolu so svojou sestrou Laurou jej prvou spriaznenou dušou. Podľa neho údajne vytvorila postavu Gilberta Blytha a podľa Laury Dianu Barryovú.

Kapitola 1

„**A**ký biely je dnes mesiac!“ povedala si Anna Blythová, keď kráčala po chodníku vo wrightovskej záhrade k predným dverám Diany Wrightovej. V slanom, vánkom rozčerenom vzduchu poletovali lupienky kvetov čerešní.

Na okamih sa zastavila, aby sa poobzerala po kopcoch a lesoch, ktoré za starých čias tak veľmi ľúbila a stále ľúbi. Drahé Avonlea! Teraz je jej domovom už veľa rokov Glen St. Mary, no Avonlea v sebe malo čosi, čo Glen St. Mary nikdy nebude mať. Na každej zákrute stretávala duchov sama samej. Polia, po ktorých sa kedysi túlala, ju vítali, všade sa okolo nej zlietali neutíchajúce ozveny starých zlatých čias, každý kútik, na ktorý jej padol zrak, jej vrátil milú spomienku. Tu a tam sa rozkladali zakliate záhrady a v nich kvitli všetky ruže minulosti. Anna sa zakaždým vracala do

Avonlea s nadšením, a to dokonca aj vtedy, ak išlo o smutnú návštevu ako tentoraz. S Gilbertom prišli na pohreb jeho otca a Anna sa tam mala zdržať týždeň. Marilla a pani Lyndová by nezniesli, keby odišla priskoro. Jej dávna izbička pod štítom bola pre ňu vždy pripravená. Anna do nej vošla v prvý večer po príchode a zistila, že jej tam pani Lyndová postavila obrovskú kyticu jarných kvetov, kyticu, z ktorej, keď do nej zaborila tvár, na ňu dýchla vôňa tých minulých nezabudnuteľných rokov. Čakala ju tam Anna zo starých čias. Do srdca sa jej vkradla hlboká, vrúcna radosť. Izba pod štítom ju objala, stisla a pritúlila. Zaľúbene sa zahľadela na svoju starú posteľ s prikrývkou so vzorom jabloňového listu, ktorú jej uplietla pani Lyndová, a na čistučké vankúše so širokou čipkou, čo pani Lyndová uháčkovala, na Marilline ručne viazané koberčeky na dlážke, na zrkadlo, čo odrážalo obraz malej siroty s nepopísaným detským čelom, ktorá tam v tú prvú noc už tak dávno horko plakala, až kým nezaspala. Zabudla, že je šťastná matka piatich detí – a Susan Bakerová v Ingleside* práve pletie tajomné papučky pre ďalšie bábätko – a už nie je Anna zo Zeleného domu. Pani Lyndová jej priniesla čisté uteráky a našla ju zasnene hľadieť do zrkadla.

„Je ozaj dobre mať ťa znovu doma, Anna, tak je to. Už je to deväť rokov, čo si odišla, ale ani Marille, ani mne si

* Kútik pri kozube – to meno dali Anna a Gilbert svojmu domu v Glene St. Mary.

neprestala chýbať. Hoci odkedy sa Davy oženil, už sa necítime veľmi osamelo. Millie je ozaj dobré stvorenie – a tie jej koláče! No na všetko je zvedavá ako veverica. Ale vždy som vravela a vždy budem vraviť, že tebe sa nikto nevyrovná.“

„Ach, ale toto zrkadlo sa nedá oklamať, pani Lyndová. Rovno mi hovorí: Už nie si taká mladá ako kedysi,“ odvetila Anna pobavene.

„Pleť si udržiavaš veľmi dobre,“ utešovala ju pani Lyndová. „Pravda, nikdy si v tvári nemala priveľa farby, nemala si teda ani čo stratiť.“

„Prinajmenšom však asi nebudem mať dve brady,“ povedala Anna veselo. „A moja stará izba si ma pamätá, pani Lyndová. Teší ma to. Zabolelo by ma, keby som sa vrátila a zistila, že na mňa zabudla. A je úžasné znovu vidieť vychádzať mesiac nad Strašidelným lesom.“

„Vyzerá ako obrovský kotúč zlata na nebi, však?“ privedčila pani Lyndová, no prepadol ju pocit, že sa púšťa do divokého poetického rozletu, a bola vďačná, že tam nie je Marilla a nepočuje ju.

„Pozrite na tie špicaté vrcholce jedlí pod ním. A na brezy v doline, čo ešte vždy vystierajú ramená k striebristej oblohe. Už sú z nich vysoké stromy! Keď som sem prišla, boli len bábätká. Pri nich sa cítim trochu stará!“

„Stromy sú ako deti,“ zareagovala pani Lyndová. „Hrozné, ako rýchlo začnú rásť, len čo sa im otočíš chrbtom. Pozri na Freda Wrighta. Má len trinásť, no už je skoro ta-

ký vysoký ako jeho otec. Na večeru máme kurací náky p a upiekla som vám citrónové zákusky. Vôbec sa nemusíš báť spať v tej posteli. Dnes som síce poriadne vyvetrala periny, ale Marilla nevedela, že som to už urobila, a prevetrala ich znovu. A Millie netušila, že sme to urobili už my dve, a prevetrala ich po tretí raz. Dúfam, že sa Mary Maria Blythová zajtra konečne poberie. Tak veľmi má rada pohreby!“

„Teta Mary Maria – Gilbert jej tak hovorí, hoci je len otcova sesternica – ma stále volá Annie,“ Annu striaslo. „A keď ma videla po prvý raz po našej svadbe, vyhlásila: Čudné, že si ťa Gilbert vybral. Veď mohol mať toľko pekných dievčat. Možno preto ju nemám rada, a viem, že ani Gilbert ju nemá rád, hoci to z lojality k rodine neprizná.“

„Zdrží sa Gilbert dlho?“

„Nie. Zajtra večer sa musí vrátiť. Doma má pacienta v kritickom stave.“

„Ó, nuž, asi ho už v Avonlea nemá čo držať, keď aj jeho matka vlni zomrela. Starý pán Blythe už po jej smrti nedokázal zdvihnúť hlavu, už nemal prečo žiť. Blythovci boli takí vždy, vždy sa príliš silno púťali k svetským veciam. Je ozaj smutné, keď si pomyslím, že už z nich v Avonlea nezostal ani jeden. Tvorili tu starý dobrý základ. Ale zato je tu poriadne množstvo Sloanovcov. Sloanovci sú stále Sloanovci, teraz i vždycky i na veky vekov, amen.“*

* Prispôsobená časť modlitby Chváloslovie – Sláva Otcu.

„Nech je tu Sloanovcov, koľko chce, ja sa po večeri za mesačného svitu poprechádzam po starom sade. Asi nakoniec budem musieť ísť do postele, hoci som si vždy myslela, že spať za mesačnej noci je márnenie času. Vstanem však zavčasu, aby som zachytila prvé slnečné lúče nad Strašidelným lesom. Nebo sa sfarbí na koralovo a drozdy sa budú naparovať, možno mi na parapet sadne malý sivý vrabec a uvidím zlatisté a purpurové sirôtky...“

„Ale zajace požrali celý záhon júnových narcisov,“ oznámila pani Lyndová smutne, kým sa knísala dolu schodmi, a tajne sa jej uľavilo, že nemusí viac hovoriť o mesiaci. V tomto bola Anna vždy zvláštna. A zdalo sa, že ani nemá význam dúfať, že z toho niekedy vyrastie.

Diana prišla po chodníku Anne naproti. Aj pri mesačnom svetle by ste videli, že vlasy má ešte vždy čierne, líca ružové a oči žiarivé. Ale ani mesiac nedokázal zakryť, že bola o čosi silnejšia než pred rokmi. Diana nikdy nepatrila medzi tých, ktorých ľudia v Avonlea volali kosť a koža.

„Nerob si starosti, moja milá. Nezostanem...“

„Akoby mi *také niečo* robilo starosti!“ odvetila Diana vyčítavo. „Dobre vieš, že by som oveľa radšej strávila večer s tebou než na nejakej oslave. Mám pocit, že som ťa ani poriadne nevidela, a to už pozajtra odchádzaš. Ale Fredov brat, veď vieš... Musíme tam ísť.“

„Samozrejme. Pribehla som len na chvíľu. Išla som starou cestou, Di, okolo Riavy vodných víl, cez Strašidelný

les, po vašej starej zelenej záhrade a popri Vrbine. Dokonca som sa zastavila a sledovala odrazy vrb vo vode, ako sme kedysi zvykli. Veľmi vyrástli.“

„Všetko vyrástlo,“ vzdychla si Diana. „Keď sa pozriem na malého Freda! Všetci sme sa veľmi zmenili, okrem teba. Ty sa nikdy nezmeniš, Anna. Ako sa *dokážeš* udržať taká štíhla? Len sa pozri na mňa!“

„Hotová matróna, pravdaže,“ zasmiala sa Anna. „Ale zatiaľ sa aspoň nerozširuješ v páse, ako ľudia v strednom veku, Di. A pokiaľ ide o to, či sa ja mením, nuž, pani Donnellová si myslí to isté čo ty. Na pohrebe mi povedala, že nevyzerám ani o deň staršia. Ale pani Andrewsová si zase myslí opak. *Vraj*: Panebože, Anna, aká si prepadnutá! Všetko závisí od očí toho, čo sa pozerá – alebo od jeho svedomia. Jediný okamih, keď mám pocit, že starnem, je, keď si prezerám obrázky v časopisoch. Hrdinovia a hrdinky vyzerajú na mňa *primladé*. Ale to nič, Di, zajtra znovu budeme dievčatami. To som ti prišla povedať. Popoludnie a večer budú patriť len nám a navštívime naše staré miesta – každé jedno. Prejdeme sa po jarných poliach a po tých starých lesoch, plných papradí. Pohladáme všetky naše dôverne známe veci, čo sme mali rady, a kopce, kde znovu nájdeme svoju mladosť. Na jar nie je nič nemožné, veď vieš. Zbudneme, že sme zodpovedné matky, a na okamih budeme zase také vrtkavé, za akú ma pani Lyndová v srdci, tom najvrúcnejšom zo všetkých srdc, v skutočnosti stále pova-

žuje. Naozaj to nie je veľká zábava byť *neustále* rozumná, Diana.“

„Moja, znie to presne ako ty! A rada by som, ale...“

„Žiadne ale. Viem, že premýšľaš: kto dá chlapcom večeru...“

„Ani nie. Anna Cordelia to zvládne rovnako dobre ako ja, hoci má len jedenásť,“ odvetila Diana hrdo. „Veď to už robila. Mala som ísť na stretnutie dámskeho dobročinného spolku, ale nepôjdem. Pôjdem s tebou. Bude to, ako keď sa človeku splní sen. Vieš, Anna, často večer sedím a predstavujem si, že sme znovu dievčatá. Vezmeme si večeru so sebou...“

„A zjeme ju v záhrade Hester Grayovej... Predpokladám, že tam ešte je záhrada Hester Grayovej?“

„Asi áno,“ odvetila Diana neisto. „Nebola som tam, odkedy som sa vydala. Anna Cordelia sa rada púšťa na objaviteľské cesty, ale vravím jej, že nesmie zájsť príliš ďaleko od domu. Zbožňuje potulky po lese, a keď som ju raz hrešila za to, že sa v záhrade rozpráva sama so sebou, odvetila, že sa nerozpráva sama so sebou, ale s duchom kvetov. Vieš o tom, že z toho čajového servisu pre bábiky s ružovými púčikmi, čo si jej poslala na deviate narodeniny, nerozbila ani jediný kúsok? Tak si naň dáva pozor. Vyberie ho, len keď k nej prídu na čaj traja zelení ľudkovia. Nemôžem z nej vytiahnuť, kto to podľa nej je. Tvrším, že v niektorých veciach sa viac podobá na teba, Anna, než na mňa.“

„Možno je na mene predsa len viac, ako by Shakespeare pripustil.* Nezazlievaj Anne Cordelii jej predstavy, Diana. Vždy mi je ľúto detí, ktoré nestrávili zopár rokov v rozprávkovej krajine.“

„Teraz u nás učí Olivia Sloanová,“ povedala Diana nelisto. „Vieš, je bakalárka a školu vzala len na rok, aby bola matke nablízku. *Ona* tvrdí, že deti treba nútiť, aby sa naučili čeliť realite.“

„Naozaj som sa dožila toho, že aj *ty* si sa poddala sloančine, Diana Wrightová?“

„Nie, *nie*, nie! Ani trochu sa mi nepáči. Má rovnaké okrúhle, žiarivé modré oči ako celý ich klan. A predstavy Anny Cordelie ma netrápia. Sú pekné, presne ako kedysi tie tvoje. Veď si v živote istotne užije dostatok reality.“

„Dobre, tak sme dohodnuté. Príď do Zeleného domu okolo druhej a vypijeme si Marillinho ríbežľového vína. Občas ho ešte urobí aj napriek pastorovi a pani Lyndovej. To len aby sme sa cítili ozaj diabolsky.“

„Pamätáš sa na ten deň, keď sa ti podarilo opiť ma ním?“ zachichotala sa Diana, ktorej to slovo „diabolsky“ prekážalo iba vtedy, ak ho vyslovil niekto iný než Anna. Všetci vedeli, že Anna nikdy nemala na mysli nič zlé. Bol to len jej spôsob vyjadrovania.

* Narážka na verše zo Shakespearovej hry *Rómeo a Júlia*: *A čo záleží na mene? To, čo ružou voláme, by aj pod iným menom voňalo rovnako ľúbezne.*

„Zajtra si urobíme skutočný spomienkový deň, Diana. Už ťa nebudem zdržiavať, ide Fred na koči. Máš pekné šaty.“

„Fred ma prinútil kúpiť si na tú svadbu nové. Zdalo sa mi, že si to nemôžeme dovoliť, keď sme postavili novú stodu, ale Fred vyhlásil, že tam nepôjde, ak má *jeho* žena vyzeráť ako povolaná, ale nie vyvolená,* zatiaľ čo všetci ostatní budú vyobliekaní ako ešte nikdy. No nie je to typický muž?“

„Ó, teraz hovoríš ako pani Elliottová v Glene,“ odvetila Anna prísne. „Mala by si si na to dávať pozor. Páčilo by sa ti na svete, kde by neboli muži?“

„To by bolo strašné!“ pripustila Diana. „Áno, áno, Fred, už idem. Ó, *v poriadku!* Ahoj zajtra, Anna.“

Na spiatočnej ceste sa Anna vracala popri Riave vodných víl. Zbožňovala ten starý potok. Podržal si každúcky tón jej detského smiechu, ktorý kedy zachytil, a teraz jej ho vydával späť do pozorných uší. V čistej bystrine sa odrážali jej dávne sny, staré sľuby, starý šepot, to všetko si ten potok uchoval a šepkal ich znovu, no už ich nemal kto počúvať, okrem múdrych starých smrekov v Strašidelnom lese, ktoré im tak dlho načúvali.

* Prirovnanie pôvodne pochádza z Biblie. Evanjelium podľa Matúša, 22:1 – 14. Podobenstvo o svadbe kráľovho syna. Tieto slová patrili hosťovi, čo na sebe nemal svadobný odev. V tomto zmysle: akoby tam ani nemala čo hľadať.

Kapitola 2

Aký krásny deň! Akoby bol stvorený pre nás,“ zvolala Diana. „Ale obávam sa, že bude na toto ročné obdobie nezvyčajne teplý, zajtra totiž bude pršať.“

„To nič. Nasajeme tú krásu dnes, aj keď sa zajtra slnko skryje. Dnes si vychutnáme svoje priateľstvo, hoci sa zajtra rozlúčime. Pozri na tie dlhé, zlatozelené kopce a tie zahmlené modré doliny. Teraz sú *naše*, Diana. Je mi jedno, že ten najvzdialenejší kopec je zapísaný na meno Abnera Sloana, dnes je *naš*. Fúka západný vietor. Keď fúka západný vietor, zakaždým mám chuť na dobrodružstvo, a tak sa dnes dokonale potúlame.“

Aj sa potúlali. Znovu navštívili všetky svoje staré obľúbené miesta: Chodník milencov, Strašidelný les, Bujnú húštinu, Fialkové údolie, Brezovú cestičku, Krištáľové jazero. Všetky sa trochu zmenili. Mladé briezky, čo rástli do kruhu

v Bujnej húštine, kde si kedysi urobili domček, už boli veľmi vysoké, Brezová cestička, po ktorej dávno nik nechodil, zarástla papradím, Krišťáľové jazero úplne zmizlo a zostala po ňom len vlhká, machom porastená priehlbina. No Fialkové údolie sa fialovelo fialkami a z osamelej jablone, ktorú pred rokmi objavil Gilbert ďaleko uprostred lesa, vyrástol obrovský strom, obsypaný drobnými kvetnými púčikmi s krva-vočervenými končekmi.

Dievčatá kráčali bez klobúkov. Annine vlasy v slnečnom svetle ešte vždy žiarili ako vyleštený mahagón a Dianine čierne sa stále ligotali. Vymieňali si veselé a chápvavé, vrúcne a priateľské pohľady. Chvíľu išli mlčky... Anna rada tvrdila, že si dve také blízke osoby ako ona a Diana dokážu *čítať* myšlienky. Občas spustili rozhovor otázkou: Pamätáš sa? „Pamätáš sa na ten deň, keď si sa prepadla cez strechu kurína u Cobbovcov na Tory Road? Pamätáš sa, keď sme skočili na tetu Josephine? Pamätáš sa na náš literárny klub? Pamätáš sa na návštevu pani Morganovej, keď si si načerveno zafarbila nos? Pamätáš sa, ako sme si sviečkou dávali signály z okna do okna? Pamätáš sa na veselú svadbu slečny Lavendar a Charlottine modré mašle? Pamätáš sa na starý okrášľovací spolok?“ Takmer sa im zdalo, že počujú vlastné salvy smiechu, čo sa im ako ozveny vracajú z predchádzajúcich rokov.

Avonlejský okrášľovací spolok už bol podľa všetkého mŕtvy. Zanikol krátko po Anninej svadbe.

„Nepodarilo sa ho udržať, Anna. Mladí v Avonlea dnes už nie sú takí, akí boli za *našich* čias.“

„Nehovor tak, akoby sa naše časy už skončili, Diana. Máme len pätnásť a sme spriaznené duše. Vzduch nie je len nasiaknutý svetlom, *on sám je* to svetlo. Nie som si istá, či mi nerastú krídla.“

„Aj ja sa tak cítim,“ odvetila Diana, akoby zabudla, že jej ručička váhy ráno vyskočila na číslo sedemdesiat. „Často mám pocit, že by som sa na okamih rada premenila na vtáka. Lietať musí byť nádherné.“

Obklopovala ich samá krása. V tmavom lese sa ligotali nepoznané odtiene a mihali sa na vábivých chodníkoch. Pomedzi mladé lístie presvitala jarná slnečná žiara. Všade sa ozývalo veselé trilkovanie. Vyskytli sa tam dolinky, kde ste sa cítili, akoby ste sa kúpali v tekutom zlate. Na každej zákrute im do tváre zaviali svieže vône: papradí, jedľovej živice, silná vôňa čerstvo pooraných polí. Našli chodník, zahalený kvetmi divých čerešní, starú trávnatú pastvinu, porastenú mladými smrekmi, práve sa prebúdzajúcimi do života, pôsobiacimi ako škriatkovia učupení v tráve, potoky príliš široké, aby sa dali preskočiť,* sedmokvietky pod jedľami, pásy stočených pučiacich papradí a jednu brezu, ktorej nejaká vandalská ruka na viacerých miestach olúpala bielu kôru a odkryla farbu kmeňa pod ňou. Anna na ňu hľadela tak dlho, až sa Diana

* Citát z básne A. E. Housmana *With Rue My Heart is Laden* (*Smútok mi srdce ľażí*, 1896).

začudovala. Nevidela to, čo Anna: odtiene meniace sa od tej najčistejšej bielej cez krásne zlaté, čoraz tmavšie a tmavšie, až kým sa neodhalila vnútorná vrstva ten najtmavšej, najplnšej hnedej, akoby chceli prezradiť, že všetky brezy, hoci navonok cudné a chladné, vo vnútri skrývajú vrúcne city.

„V srdci im tlie prehistorický oheň zeme,“ zašepkala si Anna.

Napokon prešli cez krátku úžľabinu, plnú muchotrávok, a dorazili do záhrady Hester Grayovej. Veľmi sa nezmenila. Znova ľúbezne hýrila krásnymi kvetmi. Bolo tam more júnových ľalií, ako Diana volala biele narcisy. Rad čerešní zostarel, no kvitol ako snehobiely závej. V strede ste ešte našli chodník pomedzi ruže a starý násyp sa beľel kvitnúcimi jahodami, modrel fialkami a zelenal sa mladými papraďami. V kúte zjedli obed. Sedeli pritom na machom porastených balvanoch a za chrbtom im orgován zatiahol fialový záves pred slnkom skláňajúcim sa k obzoru. Obe boli hladné a náležite ocenili vlastnú dobrú kuchyňu.

„Ako dobre chutí jedlo vonku,“ vzdychla Diana spokojne. „Tento tvoj čokoládový koláč, Anna! Nuž, nemám naň slov, ale musím si vypýtať recept. Fred by ho zbožňoval. *On* môže zjesť všetko a zostane štíhly. A ja stále hovorím, že už *nebudem* jesť koláče, lebo som z roka na rok tučnejšia. Hrozím sa toho, že budem ako prateta Sarah. Tá bola taká tučná, že keď si sadla, bolo ju treba zo stoličky zdvíhať. Ale keď vidím takýto koláč... a včera na tej svadbe... urazili by sa, keby si nejedla.“